

Zriaďovateľ:

TTSK TRNAVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

KNIŽNIČNÝ SPRAVODAJCA

Časopis pre verejné knižnice TTSK

Verejné knižnice TTSK v roku 2019

Z našich knižníc

Beseda so spisovateľom Branislavom Jobusom

Nové podujatia v hlohovskej knižnici

Ako na Nový rok...

Beseda a prezentácia knihy Szomolai Tibor: Klan

***Predstavenie tohtoročnej aktivity obecnej knižnice
v Dolnom Štále***

Výtvarná súťaž Moja obľúbená kniha

Týždeň slovenských knižníc v TTSK

S knižnicou „online“

Galantská knižnica v čase korony

„Dni zatvorených dverí“

Záhorská knižnica už opäť víta svojich čitateľov

Program KJF v Trnave počas pandémie

Priestory knižníc

Modernizácia obecnej knižnice v Pate

Nová herňa pre najmenších čitateľov KJF v Trnave

Regionálne osobnosti

Ján Navrátil

Zo spolkovej činnosti

Doba (po)koronová

Letná burza kníh

Ročník: 47

Číslo: 1

Trnava 2020

VEREJNÉ KNIŽNICE TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA V ROKU 2019

Tak ako každý rok aj v roku 2020 vám v prvom čísle Knížničného spravodajcu prinášame krátky report o verejných knižniciach Trnavského samosprávneho kraja za rok 2019 z dielne úseku metodiky a koordinácie knížničných činností Knížnice Juraja Fándlyho v Trnave.

SIEŤ KNIŽNÍC

V roku 2019 bolo súčasťou knížničného systému Trnavského samosprávneho kraja (TTSK) 220 verejných knižníc (VK), z toho 160 fungujúcich a 60 stagnujúcich knižníc:

- 1 regionálna knižnica s krajskou pôsobnosťou (Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave),
- 3 regionálne (Galantská knižnica, Záhorská knižnica a Žitnoostrovská knižnica),
- 13 mestských (Leopoldov, Piešťany, Hlohovec, Vrbové, Gabčíkovo, Šamorín, Veľký Meder, Sered', Sládkovičovo, Skalica, Gbely, Šaštín-Stráže, Holíč),
- 10 obecných knižníc s profesionálnym zamestnancom,
- 193 obecných knižníc s neprofesionálnym zamestnancom (z toho 133 fungujúcich a 60 stagnujúcich obecných knižníc s neprofesionálnym zamestnancom),
- 5 zrušených knižníc.

KNIŽNIČNÝ FOND

Údaje o knížničnom fonde verejných knižníc Trnavského samosprávneho kraja (ďalej len VK TTSK) sú uvádzané len za fungujúce verejné knižnice.

Knížničný fond VK TTSK tvorilo spolu 1 734 090 knížničných jednotiek (ďalej kn. j.), čo je o 16 154 kn. j. viac ako v roku 2018. Keďže údaje sú uvádzané len za fungujúce knižnice, celkový počet kn. j. je ovplyvnený aktuálnym počtom fungujúcich a stagnujúcich knižníc. Výraznejšie navýšenie knížničného fondu ovplyvnilo najmä obnovenie knižníc po stagnácii v okrese Dunajská Streda. Pokles knížničného fondu bol zaznamenaný v štyroch okresoch (GA, HC, SI a TT), pričom najvýraznejší bol v okrese Galanta a následne v okrese Hlohovec. Nárast knížničného fondu bol okrem Dunajskej Stredy zaznamenaný v dvoch okresoch, a to v okresoch Piešťany a Senica. Z pohľadu jednotlivých sietí knižníc bol najvyšší pokles vykázaný v sieti obecných neprofesionalizovaných knižníc a následne v regionálnej knižnici s krajskou pôsobnosťou (spôsobený úbytkami

zo zrušenej pobočky). Nárast v roku 2019 sme zaznamenali v sieti mestských knižníc, obecných profesionalizovaných knižníc a v regionálnych knižniciach TTSK. Výraznejší nárast v sieti mestských knižníc bol ovplyvnený obnovou mestskej knižnice v Gabčíkove. **Priemerná cena 1 knižničného dokumentu získaného kúpou v roku 2019 bola 10,71 €, čo je nárast o 0,29 €.**

Celkovo bol v roku 2019 vo VK TTSK zakúpený knižničný fond v hodnote 259 340 €, čo je o 29 882 € viac ako v roku 2018.

Nárast v tomto ukazovateli vykázali štyri okresy, pričom najvýraznejší bol v okrese Trnava a Senica. Pokles vykázali okresy Galanta, Hlohovec a Skalica. Z pohľadu siete knižníc najväčší nárast finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu v porovnaní s rokom 2018 sme zaznamenali v regionálnych knižniciach a v krajskej knižnici s regionálnou pôsobnosťou. Nárast však vykázali aj ostatné siete knižníc s výnimkou obecných profesionalizovaných knižníc.

Na 1 obyvateľa TTSK boli v roku 2019 zakúpené nové knihy v hodnote 0,54 € (+0,07 € oproti roku 2018). Na 1 obyvateľa TTSK bolo v roku 2019 zakúpených 0,050 kn. j., čo je nárast o 0,005 kn.j. Smernica Medzinárodnej federácie knižničných asociácií IFLA/UNESCO pritom odporúča nákup 0,2 - 0,25 kn. j. na 1 obyvateľa. Pozitívom však zostáva, že uvedená hodnota má dlhodobu stúpajúcu tendenciu.

Celkový prírastok v roku 2019 (získaný kúpou, darmi, výmenou, povinným výtlačkom) prepočítaný na 1 obyvateľa TTSK bol 0,088 knižničných jednotiek (čo je nárast o 0,022 kn. j.). Počet titulov periodík v roku 2019 vzrástol na 718 titulov (+30 titulov).

VÝPOŽIČKY A SLUŽBY

VK TTSK zrealizovali v roku 2019 spolu 1 263 751 (-34 021) výpožičiek knižničných dokumentov. Pokles počtu výpožičiek vykázali štyri okresy, pričom najvýraznejší pokles počtu výpožičiek bol zaznamenaný v okresoch Galanta, Dunajská Streda a Hlohovec.

Nárast v tomto ukazovateli vykázali 3 okresy, a to okres Trnava, Piešťany a Senica. Najvýraznejšie vzrástli výpožičky v okrese Trnava.

Priemerný počet výpožičiek v roku 2019 na 1 obyvateľa TTSK bol 2,63 (-0,02) výpožičiek, každý registrovaný používateľ v roku 2019 zrealizoval priemerne 30,92 (-1,06) výpožičiek.

Výpožičky podľa typu knižníc zaznamenali prudký nárast v regionálnej krajskej knižnici. Mierny nárast zaznamenala sieť obecných neprofesionalizovaných knižníc a ostatné siete knižníc vykázali pokles. Najväčší pokles výpožičiek zaznamenali mestské knižnice (-23 377) a po nich regionálne knižnice (-19 172).

Absenčné výpožičky – v roku 2019 knižnice zrealizovali spolu 905 032 absenčných výpožičiek, čo je pokles o 26 606. Najväčší pokles absenčných výpožičiek bol zaznamenaný v okrese Galanta (-19 334). Jediný nárast danej formy výpožičiek bol zaznamenaný v okrese Trnava (+18 443).

Počet **prezenčných výpožičiek** dosiahol hodnotu 358 719 výpožičiek (-7 415). Pokles v tomto ukazovateli vykázalo päť okresov, pričom najvýraznejší pokles bol v okrese Hlohovec (-8 957) a Dunajská Streda (-7 856). Nárast výpožičiek vykázali okresy Piešťany a Senica. Z celkového počtu výpožičiek bol v roku 2019 tradične najväčší záujem o výpožičky literatúry pre dospelých (544 695). Výpožičky krásnej literatúry pre dospelých predstavovali 43,1% (-1,72%), výpožičiek odbornej literatúry pre dospelých bolo 17,79 % (-1,11%) z celkového počtu výpožičiek. Krásna literatúra pre deti tvorila 21,66 % (+2,94%) výpožičiek a odborná literatúra pre deti 5,09% (+0,42%). Vo výpožičkách detskej literatúry teda vykázali knižnice TTSK nárast v porovnaní s predošlým rokom. Veľmi dôležitou súčasťou fondu verejných knižníc sú aj naďalej periodiká. Počet výpožičiek periodík z celkového počtu výpožičiek dosiahol hodnotu 12,36% (-0,53%) z celkového počtu výpožičiek.

POUŽÍVATELIA

V roku 2019 sa prerušil trend poklesu aktívnych (registrovaných) používateľov knižníc. Počet aktívnych používateľov v roku 2019 narástol o 310 aktívnych používateľov. Vo VK TTSK sa v roku 2019 registrovalo 40 892 používateľov. Pokles bol zaznamenaný v troch okresoch, pričom najväčší pokles vykázali verejné knižnice v okrese Skalica (-326). Počet používateľov najviac vzrástol v knižniciach v okrese Hlohovec (+181) a Dunajská Streda (+145). Aktívni používatelia do 15 rokov vykázali taktiež nárast v porovnaní s predošlým rokom. Celkovo sa registrovalo 15 058 používateľov, čo je o 524 viac ako v roku 2018. Nárast v danom ukazovateli vykázali verejné knižnice v okresoch Trnava (+315), Hlohovec (+174), Galanta (+54) a Dunajská Streda (+119). Najvýraznejší pokles bol vykázaný v okrese Piešťany (-96).

Verejné knižnice TTSK v roku 2019 zaregistrovali 40 875 (+293) používateľov, čo je 8,51% (+0,23%) z celkového počtu obyvateľov TTSK v sídlach fungujúcich VK TTSK.

Pokles počtu aktívnych používateľov bol v roku 2019 zaznamenaný v dvoch sieťach verejných knižníc TTSK. Najvýraznejší pokles vykázali mestské knižnice (-197). Najväčší nárast používateľov vykázala regionálna krajská knižnica (+345). Aj v počte aktívnych používateľov do 15 rokov bol najväčší nárast vykázaný v regionálnej krajskej knižnici (+268). Druhý najvyšší nárast v danej kategórii vykázali obecné neprofesionalizované knižnice (+173). Počet mladých používateľov sa navýšil aj v sieti regionálnych knižníc a v sieti obecných profesionalizova-

ných knižníc. Jediný pokles v danej kategórii vykázali mestské knižnice. S cieľom využiť služby knižnice a zúčastniť sa podujatí navštívilo VK TTSK v roku 2019 spolu 646 324 fyzických návštevníkov (-29 356). Najvyšší nárast v danom ukazovateli vykázal okres Galanta (+35 658) a následne okres Trnava (+13 132). Ďalší nárast návštevníkov knižnice vykázali knižnice v okrese Hlohovec, Dunajská Streda a Senica. Po mnohoročnom náraste fyzických návštevníkov v okrese Piešťany, sme zaznamenali v roku 2019 rapídny pokles návštevníkov (- 77 850). Z uvedeného počtu návštevníkov bolo 207 817 (-147 633) návštevníkov podujatí a 14 073 (-858) návštevníkov internetu pre verejnosť.

V roku 2019 každý obyvateľ TTSK navštívil knižnicu v priemere 1,35-krát (-0,03). Aktívny používateľ navštívil v priebehu roka 2019 knižnicu v priemere 15,81-krát (-0,84).

S postupným poklesom počtu fyzických návštevníkov vo verejných knižniciach dochádza k nárastu virtuálnych návštev. Údaje o počtoch virtuálnych návštevníkov uvádzame len za regionálne knižnice, ktoré na poskytovanie virtuálnych služieb a propagácie knižníc prostredníctvom webu, využívajú okrem on-line katalógov a vlastných pravidelne aktualizovaných webových stránok aj sociálne siete, ako napr. Facebook. Počet virtuálnych návštevníkov v regionálnych knižniciach TTSK dosiahol v uplynulom roku 444 840 (+85 226) virtuálnych návštevníkov, pričom v danom ukazovateli pretrváva dlhodobá stúpajúca tendencia. Údaje o počte virtuálnych návštevníkov mestských a obecných knižníc nemáme k dispozícii.

METODICKÁ ČINNOSŤ

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave pôsobí v územnom obvode TTSK ako krajská knižnica a plní aj funkciu mestskej a regionálnej knižnice. Koordinuje a metodicky usmerňuje 3 regionálne knižnice v TTSK, v rámci svojich regionálnych funkcií poskytuje metodickú pomoc a poradenské služby 4 mestským knižniciam a 78 obecným knižniciam a knižniciam iných typov v okresoch Hlohovec, Piešťany a Trnava. Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Strede vykonáva metodickú činnosť v okrese Dunajská Streda pre 65 verejných knižníc, Galantská knižnica v Galante v okrese Galanta pre 25 verejných knižníc, Záhorská knižnica v Senici pre 47 knižníc okresov Senica a Skalica.

Text: Miriam Danková, KJF v Trnave

Z NAŠICH KNIŽNÍC

Beseda so spisovateľom Branislavom Jobusom v Obcej knižnici v Chtelnici

Dňa 17. decembra 2019 sa uskutočnila v školskej knižnici v Chtelnici beseda so spisovateľom Branislavom Jobusom, ktorý prišiel medzi nás z neďalekého mesta Vrbové.

Po uvítaní pána spisovateľa a všetkých prítomných vystúpili žiaci 3. A triedy so scénkou, ktorú napísal náš hosť. Program nacvičila pani učiteľka Janovičová, za čo jej patrí vďaka. Besedy sa zúčastnili aj žiaci 6. ročníka.

Pán spisovateľ sa potešil pripravenému programu, prihovoriť sa deťom, rozprávať o tom, ako si plní svoje sny odkedy abstinuje (15 rokov) a odvtedy začal tiež písať. Hovoril o svojej ceste na Severný pól a do Indie.

Oboznámil nás so svojou tvorbou, spomeniem aspoň niektoré knihy:

ZVON

Radko, kamarát chorej Rosanky, nájde recept na to, ako svojej chorej kamarátke pomôcť. Dostane sa mu do rúk zápisník, do ktorého si Rosanka písala rozprávku. Radko sa rozhodne v jej príbehu pokračovať. A nielen to, chodíva jej ho do nemocnice čítať. O víle Duchoslave, o uhl'obarónovi a jeho nepodarenom synovi, ktorý vílu premenil na včeliu kráľovnú. Zrušiť kliatbu pomôže iba to, čomu sa tri mesiace forma robí, tri minúty do nej leje a tri dni čaká, ako to dopadne. Veď to je zvon. Keď dokáže pomôcť premenenej víle, nedokázal by pomôcť aj chorej Rosanke? Všetak má srdce.

Pán spisovateľ nám rozprával, ako zistil, že bitie zvona je ako tlkot srdca, pustil nám aj zvukový záznam, ktorý nás o tom presvedčil.

KOMISÁR MRODGE

Z bratislavského Nového mosta niekto ukradol reštauráciu, čo vyzerá ako UFO. Boli to mimozemšťania, teroristi, nebezpeční zločinci či futbalisti, ktorí namiesto hrania radšej okopávajú zemiaky? Komisár Mrodge už je na stope. Keby nie jeho slávneho Mrodgetímu, nevedno, kto by zachránil personál reštaurácie. Na pomoc mu prídu plošnice, špecialistky na odpočúvanie, pijavica Sosámráda, alias detektor pravdy, pavúk De Gen i bývalá recidivistka labuť Viollete. Komisár lúšti zamotaný prípad s nasadením vlastného života. Odhalí megatajné zámery zločincov alebo podľahne brutálnej presile ULTRA NECHUTNÉHO KOMANDA? Ak chcete vedieť, čo je to UNK, prečítajte si extrémne zábavnú detektívku pre malých a veľkých, budete sa smiať, až kým neprasknete.

ZBERNÝ DVOR

Pre mnohých ľudí sa končí problém s odpadom v momente, keď hodia smeti do koša. V knihe *Zberný dvor* sa práve **vtedy príbeh začína.** O tom, čo sa udeje s kotúčikom záchodového papiera, s nie úplne čerstvým patizónom aj hliníkovou plechovkou a aj o tom, ako išiel celofán s alobalom na vandrovku. A to nie je všetko. Vďaka múdremu kompótu, ktorý sa dočítal vo vyhodенých novinách, ako funguje recyklácia, sa zrodí na zbernom dvore Odpadkový fantóm. Prespáva v kontajneroch alebo v kôpke nezaradeného odpadu a zasiahne vždy tam, kde treba a dokonca sa pokúsi zašiť ozónovú dieru. Aj vďaka nemu to na zbernom dvore konečne začne fungovať.

Komu sa kniha môže páčiť: Čitateľom, ktorí sa nezľaknú bláznivých príbehov Braňa Jobusa a chcú sa niečo dozvedieť o správnom triedení odpadu. A aj sa poriadne a schuti zasmiať.

ZÁZRAČNÉ ROZPRÁVKY

Po úspešnej knihe pre deti aj dospelých s názvom *Láskavé rozprávky* prichádza Branislav Jobus s viac než dvomi desiatkami nových príbehov. Zázračné rozprávky, v ktorých sa malá Blaženka stretáva s láskou aj nenávisťou, odvahou aj zbabelosťou, dobrom, pýchou, so slobodou či s hanbou, oslovujú opäť čitateľov všetkých vekových kategórií. Jobusove rozprávky aj tentoraz dopĺňajú ilustrácie Igora Derevenca.

Spisovateľovo rozprávanie bolo spontánne a zároveň vtipné, spestrené piesňami, nikto sa nenudil. Na povzbudenie pre každého bola jedna z piesní – uvádzam krátky úryvok:

Pieseň o zvone

„Vydržať to musíš. Keď v živote sa potkneš a opustí ťa sila, nevzdávaj to nikdy. Nelám palicu...v hlave nosíš šancu na zázrak.“

Beseda bola ukončená poďakovaním a predajom kníh. Pre knižnicu boli tiež zakúpené knihy.

Ďakujem taktiež kultúrnej pracovníčke slečne Adke Baránkovej za vytvorenie fotografií z besedy.

Prajem páňovi spisovateľovi, všetkým čitateľom, aj tým budúcim, aby nosili v hlave šancu – nádej na zázrak, v akejkoľvek situácii, ako odznelo v piesni. Nech vám táto nádej dáva novú silu.

Text: Mariana Benovicová, Obecná knižnica v Chltenlici

Nové podujatia v hlohovskej knižnici

Minulý rok nadviazala naša knižnica užšiu spoluprácu s Domovom dôchodcov Harmónia. Knižníčky Danka a Lucka chodia starším čítať príbehy a poviedky z kníh. Deti na tvorivých dielnach v knižnici im vyrábajú rôzne pozdravy a spolu im ich odnesieme. Starých ľudí čítanie nadchlo, a keďže sa domov nachádza neďaleko knižnice, využili sme túto možnosť a pre dôchodcov vymysleli predvianočné podujatie s názvom „Stretnutie

pri poézii.“ Je medzi nimi veľa talentovaných ľudí a u nás v čítarni pri vianočných koláčikoch prezentovali svoju tvorbu – básne, vinše a poviedky. Zaspomínali sme si s nimi na staré zvyky cez adventný a vianočný čas. Podujatia sa zúčastnilo viac ako 30 ľudí, ktorí navrhovali, aby takéto stretnutia bývali častejšie. Vo februári sme sa za nimi opäť vybrali s fašiangovými poviedkami. Pripojili sa k nám deti z materskej škôlky a tie im zaspievali. Od-

chádzame od nich vždy s dobrým pocitom, že sme starším spríjmeňili deň a pevne veríme, že po uvoľnení opatrení po pandémie budeme môcť v našich aktivitách pokračovať.

Text: Nicole Vajgelová, MsKC – knižnica Hlohovec

Foto: archív MsKC – knižnica Hlohovec

Ako na Nový rok...

Prvé mesiace roku 2020 v pracovnom kalendári našej Záhorskej knižnice ničím nenaznačovali, že by dokončenie tejto ľudovej pranostiky, ktoré všetci dobre poznáme, nemalo byť pravdivé. Po vianočno-novoročnej pauze sme opäť nabehli do zaužívaných kolají knižničného života, pripravovali vyhodnotenie činnosti knižnice i jednotlivých oddelení, plány práce na nový kalendárny rok, projekty, plánovali a uskutočnili viaceré podujatia.

21. januára 2020 sa v priestoroch Záhorskej knižnice konalo stretnutie s Veronikou Zíškovou, autorkou publikácie *Tvoje telo, môj domov*. Veronika pútavo rozprávala o prepojení matky a dieťaťa počas prenatálneho obdobia.

Prvý februárový štvrtok sa v knižnici stretli tí, ktorým učarovalo papierové pletenie či pletenie z pedigu. Lektorka Oľga Pšenová sa spolu s knihovničkou Soňou Vávrovou ochotne podelili o svoje bohaté skúsenosti a názorne ukázali, ako sa pracuje s papierovými ruličkami a pedigom. Pre účastníkov bola pripravená výstavka kníh o pletení, ktoré máme v našom knižničnom fonde.

Tvorenie dostalo svoj priestor aj v detskom oddelení, školáci z viacerých škôl navštívili naše Valentínske dielničky.

Vo štvrtok 20. februára 2020 sme pripravili jedno z podujatí, ktorými sa snažíme reagovať na aktuálne dianie v spoločnosti, klásť otázky a hľadať odpovede.

V priestoroch kaviarne Coffee Shop sme zorganizovali besedu na výsostne aktuálnu tému - Potraviny naše každodenné včera, dnes a zajtra. Ponuku na spoluprácu od Záhorskej knižnice prijala Kvetoslava Jablonická, autorka publikácie *Križovatky poľnohospodárstva na Záhorí*.

24. februára sme mali naplánované čítanie o fašiangových tradíciách v seniorskom zariadení, pre zvýšenú chorobnosť klientov sa neuskutočnilo.

Od 2. do 8. marca 2020 sme sa zapojili do tradičnej celoslovenskej aktivity s názvom *Týždeň slovenských knižníc*. Pod spoločným mottom Knižnice pre všetkých sme pripravili pestrú ponuku podujatí skutočne pre každého. Ved' posúďte sami.

V utorok sa uskutočnilo stretnutie s autorkou Marínou Zavackou. Jej kniha *Ludácka prevýchova* bola jednou z nominovaných v súťaži *Kniha Záhoria 2018*. Beseda o *Ludáckej prevýchove* priniesla náročnú tému plnú podnetov na premýšľanie, no zároveň podanú zrozumiteľne i pre nás.

Príroda a zvieratká sú zase témou, ktorej sa vždy potešia asi všetky deti. V stredu sme privítali deti na stretnutí s Ježkom Pichliačikom, malým hrdinom s veľkým srdcom. Ježko neprišiel osobne, zastúpil ho Ivan Sedlák, autor, ktorý Pichliačika vymyslel. V besede spoločne s pani metodičkou predstavili deťom dve knihy Pichliačikových dobrodružstiev s lesnými zvieratkami. Vo štvrtok k nám prišla Svetlana Majchráková, autorka dobrodružných historických príbehov pre deti. Žiaci z dvoch základných škôl si vypočuli nielen ukážky z jej kníh, ale dozvedeli sa i informácie zo spisovateľkinej kuchyne.

Podvečer vo štvrtok 5. marca 2020 patrilo záhadám a pokladom. Po roku sme v Záhorskej knižnici privítali Milana Zacha Kučeru, autora literatúry faktu, bádateľa a dokumentaristu z Českej republiky.

Pracovný kalendár sme mali zaplnený ďalšími termínami a akciami. Potešili sme sa spolupráci s III. ZŠ v Senici a začali pre nich pripravovať aktivity k projektu *Týždeň slovenského folklóru*. Rovnako sme boli oslovení na spoluprácu pri akcii *Míľa* pre mamu či *Plavecký maratón*, tešili sa na nové príležitosti prezentácie našej knižnice mimo jej priestorov.

Ale ako sa vraví – človek mieni, život mení. Prišiel piatok 13. marca a knižnica musela oznámiť svojim čitateľom, že jej dvere sú pre nich zatvorené. Tento deň bol začiatkom obdobia, aké ani zaslúžilo pani knihovníčky zo svojej praxe nepamätajú.

Beseda a prezentácia knihy Szomolai Tibor: Klan

V rámci Týždňa slovenských knižníc ako jeden z pozvaných hostí, zavítal do Galantskej knižnice všestranný spisovateľ Tibor Szomolai. Autor, pôvodne stavebný inžinier a podnikateľ, pochádza z okresu Galanta, z Dolných Salíb. Po rokoch pôsobenia v oblasti stavebníctva sa jeho kreativita ukázala najprv v oblasti výtvarného umenia. Našiel totiž záľubu v tvorbe kraslíc.

Od roku 2003 spolupracuje aj s Ústredím ľudovej umeleckej výroby. Písať začal neskôr, počas predsedníctva v čele Katolíckeho krúžku v Rimavskej Sobote. Pravidelne publikoval články v mesačníku spolku s názvom Fáklyavivő. Prvý literárny úspech sa v jeho kariére dostavil románom *Felvidéki saga* (Sága Hornej zeme, 2013), ktorý mapuje jedno storočie života rodiny patriacej k maďarskej menšine na Slovensku. Témou jeho ďalšieho románu *Fáklyavivő* (Nosič pochodne, 2014), ktorý už názvom reflektuje na skúsenosti a životnú dráhu spisovateľa, je viera, náboženstvo a cirkev. Próza *A klán* (2018) je tretím dielom autora. Okrem maďarského jazyka vyšiel aj v nemčine. V roku 2020 vyšla kniha *Klán* v slovenskom jazyku a s prezentáciou slovenského vydania prišiel autor na besedu do Galantskej knižnice. Stretnutie s Tiborom Szomolaim sa konalo 4. marca 2020 v poobedňajších hodinách. Úvodné slovo podujatia patrilo riaditeľke našej inštitúcie, Mgr. Lívii Kolekovej. Návštevníci, ktorí sa zišli v hojnom počte, s veľkým záujmom počúvali pútavé rozprávanie autora. Počas besedy nám priblížil, ako sa dostal k téme mafiánov na Slovensku, prečo uprednostnil túto tému pred ďalším, už rozpracovaným námetom, ako zbieral informácie ku knihe, ktorá je nekonvenčným románom nielen o podsvetí, ale aj o fungovaní politického a spoločenského systému. Na konci besedy nasledovali otázky a autogramiáda. Poslucháči na záver obdarovali autora potleskom za príjemne strávené popoludnie.

Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia, hlavný partner projektu.

Predstavenie tohtoročnej aktivity Obecnej knižnice v Dolnom Štále

Obecná knižnica v Dolnom Štále patrí medzi profesionálne knižnice okresu Dunajská Streda. V súčasnosti má 34 aktívnych čitateľov, z toho 5 žiakov.

10. januára som usporiadala prvé podujatie v tomto roku. Bola to diskusia pri popoludňajšej káve so 6 čitateľmi. Témou boli blížiace sa parlamentné voľby. Ako je mojím zvykom, formou výstavy som predstavila knižné novinky s možnosťou ich vypožičania. Vystavené knihy sa veľmi rýchlo rozchytali. Na 30. januára som dostala pozvanie od miestnej základnej školy, aby som sa ako členka poroty zúčastnila súťaže v recitácii básní a prednese prózy. 20 šikovných, dobre pripravených žiakov prvého stupňa priviedlo porotu do ťažkej úlohy, aby určila víťazov súťaže. 5. marca som zavítala do materskej školy v Bohelove, kde som častým, vracajúcim sa hosťom. Moja rozprávka vyvolala v deťoch strhujúcu radosť. Deti som potešila aj svojimi domácimi zákuskami, ktoré na mojich zážitkových čítaniach v materskej a základnej škole nemôžu nikdy chýbať. Na podobné podujatia si vždy nesiem so sebou knihu návštev, do ktorej pani učiteľky presne zaznamenajú moju návštevu a počet zúčastnených detí. K záznamu o podujatí deti často pridajú svoje kresby, prípadne iné výtvarné dielko. Do knihy návštev sa zapisujú aj návštevníci podujatí usporiadaných v priestoroch knižnice.

Z dôvodu zamedzenia šírenia koronavírusu bola knižnica od 10. marca zatvorená. Krátko nato som dostala nápad, že by to mohla byť vhodná príležitosť na vymaľovanie vnútorných priestorov knižnice. Obec poskytla financie, a tak som svojich čitateľov mohla očakávať vo vynovenej, reorganizovanej a čistej knižnici. Znovuotvorenie bolo pri prísnych hygienických opatreniach stanovené na 2. júna. Medzitým som sa ešte zúčastnila na pripravách obce k Medzinárodnému dňu detí. Dostala som na starosť prípravu balíčkov s darčekom.

Keďže medzi mojimi čitateľmi je mnoho dôchodcov, rada by som im, ale aj prechodne chorým čitateľom, ak to hygienické podmienky dovoľia, naďalej prinášala knihy domov, aby im nebola upretá radosť z čítania.

V lete hodlám usporiadať podujatie pre malé deti s názvom „Čítam len pre teba“. V knižnici budem len ja, dieťa a jeho rodič. Vtedy a tam budem čítať rozprávku len pre to jedno dieťa. Takýto typ podujatia prijímajú s radosťou deti i rodičia.

Dúfam, že sa uskutoční ešte mnoho nápadov, aby som si zachovala svojich čitateľov a priviedla deti k potešeniu z čítania.

Text: Zuzana Halászová, Verejná obecná knižnica v Dolnom Štále

Výtvarná súťaž *Moja obľúbená kniha*

Žitnoostrovská knižnica sa tento rok rozhodla podporiť záujem o knižnicu, knihy a čítanie výtvarnou súťažou s názvom *Moja obľúbená kniha*. Súťaž bola vypísaná

začiatkom roka a vyhlásenie výsledkov bolo naplánované na Týždeň slovenských knižníc. Súťaže sa mohli zúčastniť deti z materských škôl a žiaci prvého stupňa základných škôl so sídlom v Dunajskej Strede. Práce hodnotili výtvarníci - pedagógovia ZUŠ-MAI DS Mgr. art. Béla Ferdics a Mgr. Jozef Kordoš. Vyhodnotenie súťaže bolo naplánované na Týždeň slovenských knižníc. Do súťaže bolo za-

slaných vyše 200 prác. Deti svoje námety čerpali z rozprávok tradičných (napr.

Tri prasiatka, Išlo vajce na vandrovku) i moderných (napr. Malý princ, Harry Potter). Hneď od začiatku začalo byť jasné, že nebude objektívne navzájom porovnávať práce detí z materských a základných škôl. Knižovníčky pracujúce s mládežou Mgr. Zsuzsanna Tóth Ozsvald a Mgr. Klauďia Szabó preto navrhli komisiu, aby hodnotila práce v 3 samostatných kategóriách: prvú tvorili deti zo

špeciálnej ZŠ, druhú deti z MŠ spolu so žiakmi prvého ročníka ZŠ a tretiu žiaci 2.

až 4. ročníka ZŠ. Knižovníčka a komisia tým zároveň zabezpečili, aby sa čo najviac detí mohlo radosť z ocenenia.

Vyhodnotenie sa uskutočnilo 6. marca v priestoroch Žitnoostrovej knižnice. Zúčastnilo sa na ňom približne 30 detí v sprievode svojich rodičov a pedagógov. Na úvod riaditeľka knižnice privítala všetkých prítomných a predstavila im Bélu

Ferdicsa, ktorý mal pri určení víťazov rozhodujúce slovo. Pán Ferdics ocenil kvalitu a originalitu súťažných prác. On i jeho kolega boli nadšení z videnia sveta a rozprávok neskazenými detskými očami, obrazov nakreslených a namaľovaných od srdca, bez úmyslu ich programovať. Ako povedal, vybrať tie najlepšie, bolo pre nich naozaj ťažké. V každej kategórii okrem prvých troch miest, z ktorých niektoré museli byť aj delené, dostali ocenenie i ďalšie kvalitné práce. Spolu až 32 detí sa mohlo tešiť z diplomu a z vecnej ceny (napr. farbičiek, spinky či knihy), v závislosti od umiestnenia ich výtvarného diela.

Na záver sa pani riaditeľka zaviazala vystaviť v priebehu roka čo najviac súťažných prác a zároveň s pánom Ferdicsom vyslovila želanie, aby sa z tejto výtvarnej súťaže stala tradícia. Následne bola výstava ocenených prác odhalená v čítárni knižnici a prítomní boli pozvaní na malé občerstvenie.

Výstava prác bola dostupná verejnosti najprv len v čítárni, ale v nedávnom čase, keď bola knižnica zatvorená, boli práce presunuté do virtuálneho priestoru, aby si ich mohlo pozrieť čo najviac záujemcov.

Text: Ladislav Dombi, Žitnoostrovská knižnica v DS

Foto: dunaszerhahelyi.sk; archív Žitnoostrovej knižnice v DS

Týždeň slovenských knižníc 2020 v TTSK v číslach

Týždeň slovenských knižníc sa konal 2. až 8. marca 2020 a aj v tomto roku bolo jeho mottom „Knižnice pre všetkých“.

Otvorenie Týždňa slovenských knižníc v Trnavskom samosprávnom kraji sa uskutočnilo 2. marca 2020 v Zrkadlovej sále Divadla Jána Palárika v Trnave a začalo príhovorom riaditeľa knižnice Pavla Tomašoviča. Medzi hosťami boli prítomní zástupcovia VÚC a riaditeľky knižníc z Galanty, Senice a Dunajskej Stredy. Pozvaní boli aj študenti a pedagógovia z Gymnázia Jána Hollého v Trnave, Gymnázia Angely Mericovej v Trnave a Strednej športovej školy a Gymnázia Jána Herdu v Trnave. Práve pre študentov bol určený hlavný program, ktorý nasledoval po slávnostnom otvorení celého týždňa. Moderátor Dado Nagy sa rozprával so súčasným slovenským spisovateľom Pavlom Rankovom. Veľmi zaujímavá, miestami vtípná debata študentov

zaujala a takisto aj vystúpenie mladých, talentovaných hudobníkov z trnavskej kapely Family Friend. Podujatie počas slávnostného otvorenia TSK sa uskutočnilo v rámci cyklu Súčasná slovenská literatúra a z verejných zdrojov ho podporil Fond na podporu umenia.

Týždeň po ukončení TSK sa celoplošne začali zatvárať knižnice, preto vyhodnotenie za jednotlivé knižnice poslalo len veľmi málo

knižníc, i keď termín odovzdania sa presunul až na máj. Preto sú čísla vo vyhodnotení radikálne nižšie ako po minulé roky. V skutočnosti sa do Týždňa slovenských knižníc zapojilo viac knižníc. V roku 2020 sa celoslovenského podujatia Týždeň slovenských knižníc v rámci TSK podľa zaslaných vyhodnotení zúčastnilo 19 verejných knižníc a 1 akademická knižnica. Z verejných knižníc sa zapojili 4 regionálne, 7 mestských, 4 obecné knižnice s profesionálnym pracovníkom a 3 obecné knižnice s neprofesionálnym pracovníkom. Spolu sa uskutočnilo 132 podujatí, ktorých sa zúčastnilo 7 586 návštevníkov. Zorganizovalo sa 37 hodín informačnej výchovy, 32 exkurzií, 21 besied so spisovateľmi a tvorcami kníh. Nainštalovaných bolo 19 výstav a uskutočnilo sa ešte 23 iných podujatí. Počas TSK bolo zapísaných 639 nových čitateľov.

u. fond
na podporu
umenia

Text: Emília Dolníková, Miriam Danková, KJF v Trnave

Foto: archív KJF v Trnave

S knižnicou „online“

Obdobie pandémie výrazne zasiahlo kultúrno-spoločenské dianie na Slovensku, vrátane činnosti knižníc. Za zatvorenými dverami našej knižnice sme zareagovali na zložitú situáciu a snažili sme sa udržať kontakt s našimi návštevníkmi a čitateľmi.

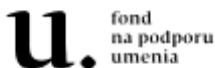
Počas celého obdobia sme pre nich pripravovali cyklus online podujatí s názvom Čítame cez web. Návštevníci a diváci tak mohli sledovať dramatizované čítania so slovenskými spisovateľmi, vydavateľmi a hercami, tvorivé workshopy, bábkové predstavenia, prezentácie súťažných titulov festivalu Zázračný oriešok. Kniha v rozhlase – rozhlas v knihe a Knihotúlanie – našu literárnu kaviareň. A keďže sme ich chceli nielen zabaviť, ale aj poučiť (tých menších i tých, ktorí zatiaľ do Piešťan nezavítali), v online aktivitách sme pokračovali projektom Piešťanské

online potulky - nielen po histórii, symboloch a zvláštnostiach tohto kúpeľného mesta, ale aj legendách, povestiach a literárnych textoch autorov, ktorí v ňom kedysi pôsobili a tvorili. Informačné hodiny, workshopy, výstavy či priestor na zábavu si v rámci tohto projektu môžu pozrieť návštevníci webovej stránky našej knižnice na nasledujúcom sídle: <https://www.kniznica.sk/kniznica-online/citame-cez-web/>,

ako aj na webe detskej knižnice: <https://www.detskakniznica.sk/zabav-sa/>.

Piešťanská knižnica realizovala s finančnou podporou Fondu na podporu umenia a Mesta Piešťany začiatkom roka 2020 druhý ročník projektu Priestor pre budúcnosť so zámerom revitalizovať, skvalitniť a modernizovať knižnicu redizajnom osvetlenia v oddelení pre dospelých čitateľov. Podarilo sa nám zlepšiť technické, estetické a pracovné podmienky v oddelení a vytvoriť efektívny, atraktívny užívateľský priestor zodpovedajúci 21. storočiu. K spolupráci sme prizvali Michala Staška - významného a oceňovaného dizajnéra.

Text: Matúš Nižňanský, Mestská knižnica mesta Piešťany

Foto: archív, Mestská knižnica mesta Piešťany

Galantská knižnica v čase korony

V období od 13. marca do 11. mája 2020 bola Galantská knižnica zatvorená na základe nariadenia vlády z dôvodu prevencie šírenia vírusového ochorenia COVID 19. V tomto čase sme naďalej ostali v kontakte s čitateľmi. Knihovníci prichádzali do zamestnania limitovane, no každý deň mala službu aspoň jedna pracovníčka knižnice. Čitateľom sme boli k dispozícii mailom aj telefonicky, zabezpečovali sme predĺženie výpožičnej lehoty a podávali bibliografické informácie. Poskytovali sme služby ako rešerš zdarma, pravidelne sme informovali o sprístupnených databázach a e-knihách na stiahnutie zdarma, vybavovali sme MVS a pokračovali s nákupom nových kníh. Najväčšiu aktivitu sme vyvíjali cez Facebook a z reakcií čitateľov vyplýva, že návštevnosť knižnice sa zmenila na virtuálnu. Naďalej sme zverejňovali regionálnu rubriku o obciach v okrese, informovali sme

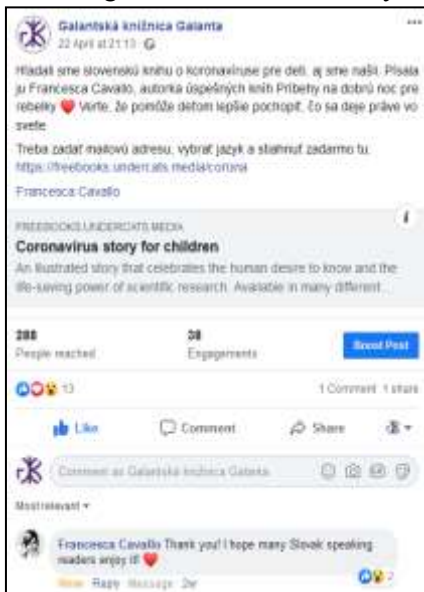
o aktuálnych literárnych a tvorivých súťažiach. Pospomínali sme na galantského rodáka Karola Duchoňa aj na Deň poézie. 21. marca sme spustili “Výzvu v čase korony” v rozsahu 7 dní. Každý deň sme uverejnili otázku a čitatelia sa radi pridali a odpovedali. Otázky aj odpovede boli dvojjazyčné, a s radosťou sme skonštatovali, že sa nám podarilo zapojiť slovenských aj maďarských čitateľov. Medzi uverejnenými postami boli otázky, hlasovanie, možnosť pýtať sa nás knihovníkov. Na konci sme ocenili najaktívnejšiu čitateľku knihou. Naďalej sme pokračovali v tradícii a každú stredu sme predstavili jednu obec z galantského okresu. V týchto postoch sme prezentovali regionálne knihy a tlač z danej obce a keď sa dalo, aj sme obec označili cez ich FB stránku.

16. apríla sme uverejnili interview s ilustrátorom Miroslavom Regitkom, ktorý nedávno navštívil našu knižnicu. 20. apríla sme spustili týždenný projekt s názvom “Nájdí ma, som tvoja kniha”. Každý deň sme zadali otázku ohľadom kníh, našim cieľom bolo inšpirovať čitateľov.

Naše aktivity boli zamerané aj na deti a ich rodičov: zdieľali sme súhrn rozprávok online, živý prenos z čítaní rozprávok, informácie o rozprávkach, ktoré sú zdarma sprístupnené na stiahnutie. A spomenuli sme si aj Deň Zeme.

Galantská knižnica sa otvorila 11. mája 2020 v skrátenej prevádzke a obmedzenom režime. Čitateľom sme chýbali. Facebookový post o našom otvorení sa šíril rýchlo.

o aktuálnych literárnych a tvorivých súťažiach. Pospomínali sme na galantského rodáka Karola Duchoňa aj na Deň poézie. 21. marca sme spustili “Výzvu v čase korony” v rozsahu 7 dní. Každý deň sme uverejnili otázku a čitatelia sa radi pridali a odpovedali. Otázky aj odpovede boli dvojjazyčné, a s radosťou sme skonštatovali, že sa nám podarilo zapojiť slovenských aj maďarských čitateľov. Medzi uverejnenými postami boli otázky, hlasovanie, možnosť pýtať sa nás knihovníkov. Na konci sme ocenili najaktívnejšiu čitateľku knihou. Naďalej sme pokračovali v tradícii a každú stredu sme predstavili jednu obec z galantského okresu. V týchto postoch sme prezentovali regionálne knihy a tlač z danej obce a keď sa dalo, aj sme obec označili cez ich FB stránku.

*Text: Katarína Lancz, Galantská knižnica v Galante
Obrázok: printscreen Facebooku Galantskej knižnice v Galante*

„Dni zatvorených dverí“

V čase od 13. marca, tak ako ostatné knižnice aj Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Strede uzavrela svoje „brány“ pred návštevníkmi kvôli vírusovej epidémii. Snažila sa preto svoju činnosť nahradiť a rozhodla sa nadviazať s čitateľmi kontakt v online priestore - virtuálnymi aktivitami.

Zo začiatku sme dlhšie uvažovali, aké by to mohli byť aktivity?! Postupne sme ich vymýšľali a pridávali stále ďalšie. Vytvorili sme akoby „edície“ rôznych typov aktivít a pod týmito edíciami sme uverejňovali vždy nové časti, resp. príhody. Veľmi sa osvedčili, tak ako aj v iných knižniciach, čítania rozprávok pre deti, ale používatelia si obľúbili aj odporúčané čítania našich knihovníkov. Uverejňovali sme animované filmy pre deti o víruse Covid-19, ako si správne umývať ruky. Čitateľom sme poskytli niekoľko nápadov na výrobu záložiek do kníh. Vyhlásili sme súťaž *Moje čitateľské zážitky* a fotosúťaž zvieracích miláčikov. Našich virtuálnych návštevníkov zaujala aj virtuálna prechádzka po „zakázaných“ priestoroch knižnice. Krátke video bolo sprevádzané informáciami, čo sa na tom ktorom oddelení deje, aké povinnosti majú knihovníci okrem tých, ktoré sú pre verejnosť známe. Prekvapil nás vysoký počet záujemcov, ktorí naše aktivity sledovali na webovej stránke knižnice a na sociálnej sieti Facebook. Celkove sme za dva mesiace sprostredkovali vyše 70 aktivít:

- Knihovníčky čítajú rozprávky pre deti 2x týždenne.

- Virtuálna výstava kresieb z výtvarnej súťaže *Moja obľúbená kniha* (záujemcovia mali príležitosť pokochať sa v obrazoch iba pár dní, tak sme to chceli vynahradiť) v 2 časťach.

- Deťom o epidémii spôsobenej koronavírusom (animovaný film).

- Zábava pre deti – ako si urobiť záložku do knihy.

- Odporúčané čítanie – od knihovníkov.

- Knihovníci sa s čitateľmi podelili aj o svoje obľúbené básne.

- *Dni zatvorených dverí* – virtuálna prechádzka po miestnostiach knižnice, kam sa bežný návštevník knižnice nedostane (informácie o práci knihovníkov, ktorá je pre verejnosť menej známa).

- *O tajomstvách slovenských hradov* – publikácia spojená so zábavno-vzdelávacou súťažou *Z babičkinej truhlice*, sprostredkované vydavateľstvom Class Slovakia.

- *Sme doma a čítame* – súťaž, kto napíše najvýstižnejšie svoje čitateľské zážitky.

- Fotosúťaž pre deti – fotky zvieracích miláčikov.

- Denník duševnej pohody.

Nakoľko ide o národnostne zmiešanú oblasť, všetky aktivity boli uverejnené aj v maďarskom jazyku, alebo bola vytvorená a zverejnená vhodná alternatíva.

Text: Helena Laczová, Žitnoostrovská knižnica v DS

Obrázok: printscreen Facebooku Žitnoostrovej knižnice v DS

Záhorská knižnica už opäť víta svojich čitateľov

Počas takmer 2-mesačnej prestávky v prevádzke pre verejnosť presunula Zá-

horská knižnica niektoré aktivity do virtuálneho sveta. Na webe a FB profile postupne pribúdali tipy, ako nestratiť kontakt s literatúrou, zabaviť sa a niečo nové sa dozvedieť. Web knižnice patril predovšetkým kvízom o Senici – o jej histórii, osobnostiach, ale i súčasnosti. Časť kvíz-

zov sme venovali mesačníku *Naša Senica* a udalostiam, o ktorých písala vo svojich počiatkoch. Informácie o tom, čím mesto v rokoch 1977 – 1986 žilo, čo ľudia trápilo a tešilo, pripomenuli každodenné, no napriek tomu zaujímavé udalosti z našich životov. Na FB profile knižnice sme reagovali najmä na aktuálne udalosti

v oblasti literatúry, pripomenuli si viaceré literárne diela a ich tvorcov, ponúkli seriál príspevkov pod názvom Veľká noc v knižnici.

Popularite sa tešil najmä Klub knižných pátračov, ktorý pravidelne uverejňoval výzvu hľadať konkrétnu knihu podľa zvoleného kľúča. Niektorí pátrači boli veľmi zanietení a správnu knihu dokázali nájsť už po pár minútach. Zverejnili sme celkom 30 výziev a našli sa aj takí fanúšikovia klubu, ktorí sa zapojili do všetkých hľadání.

Tí najvytrvalejší budú odmenení knihou. Počas tohto obdobia sme zaznamenali nárast sledovateľov stránky a v polovici marca sa nám podarilo dosiahnuť métu 1000 fanúšikov nášho FB.

Znovuotvorenie knižnice bolo vzhľadom na pretrvávajúcu situáciu naplánované postupne vo viacerých etapách. Úvodnú službu – príjem požičaných kníh – začala knižnica poskytovať od štvrtka 7. mája. Napriek bezproblémovému priebehu znovuotvorenia a postupnému uvoľňovaniu opatrení nám situácia stále neumožňuje vrátiť sa k plnej prevádzke knižnice v takej podobe, ako sme ju poznali. Zamestnanci i návštevníci musia neustále dodržiavať prísne hygienické opatrenia, niektoré služby – napr. verejný internet, stále nie sú pre verejnosť dostupné. Uvoľňovaním protiepidemických opatrení v krajine sa však knižnica postupne približuje k svojej bežnej prevádzke. V posledných dňoch zatvorenej knižnice sme spustili i XXXIV. ročník súťaže Literárna Senica Ladislava Novomeského 2020. Propozície súťaže prešli malými zmenami, súťaž sa stala anonymnou, pribudla elektronická prihláška a nahrávanie súborov so súťažnými textami cez prihlasovací formulár.

Veríme, že v čo najkratšom čase budeme môcť privítať obyvateľov mesta a regiónu aj na podujatiach organizovaných Záhorskou knižnicou.

Text: Silvia Sameková, Andrea Sadloňová, Záhorská knižnica v Senici

Obrázok: screenshot Facebooku Záhorskej knižnice v Senici

Program Knížnice Juraja Fándlyho v Trnave počas pandémie

Knížnica na základe rozhodnutia krízového štábu zatvorila svoje brány pre návštevníkov 13. marca 2020. Zo dňa na deň sa naplánované podujatia museli zrušiť, prestali sa požičiavať knihy. Nastalo niečo, s čím sa nikto z nás ešte nestretol – všetko stíchlo, zastavilo sa.

Tento stav však bol len čiastočný, pretože svoje aktivity sme presunuli do online priestoru – na internetovú stránku, sociálne siete a youtube, kde sme začali ponúkať širokej verejnosti viacero projektov pre všetky vekové kategórie.

Už 24. marca sme spustili nový projekt pod názvom

SLOVOM PROTI VÍRUSOM. V spolupráci s autormi, spisovateľmi či básnikmi sa každý pracovný deň na internetovej stránke a na FB uviedli krátke texty, básne, aforizmy od takých autorov akými sú: Etela Farkašová, Mária Bátorová, Zlata Matláková, Gabriela Spustová, Michal Želiar Lošonský, Štefan Kuzma, Ján Tazberík, Milan Richter, Erik Ondrejčíka, Jozef Zavorský, Miroslav Demák, Miroslav Danaj, Bohumil Chmelík, Anna Tamajka, Simona Dolníková, Juraj Ďúran, Ľubica Miháliková, z klubu humoristov – Eva Jarábková, Ružena Šípková, Benjamín Škreko, Peter Roháč, Beáta Kuracinová Vargová, Janka Blašková, Peter Bonzo Radványi, Mikuláš Jarábek. Tento projekt sa ukončil 29. mája.

Na každý víkend až do 5. júna sme na youtube uverejňovali **SLOVO NA VÍKEND** - blok nahrávok o literatúre a jej inšpiráciách, ktorými sa našim čitateľom a priaznivcom prihovárať riaditeľ knihnice Pavol Tomašovič.

Pre našich seniorov, ktorí pravidelne navštevovali tréningy pamäti, sme pripravovali pravidelne v stredu v rubrike **TRÉNUJME SI PAMÄŤ** pracovné listy slúžiace na aktivizáciu a posilnenie mozgovej činnosti.

Otvorením knihnice pre verejnosť 11. mája 2020 sme ukončili čítanie pre dospelých z kníh Oľgy Feldekovéj a Dany Hlavatej (so súhlasom autoriek), ale v rámci tohto projektu **ČÍTANIE V ČASE KARANTÉNY** stále do

konca júna prebiehalo čítanie pre deti. Deťom čítali priamo samotné spisovateľky, napr. Svetlana Majchráková, Gabriela Spustová, Margit Garajszki a aj knihovničky z oddelenia pre deti.

Pripravovali sa **ZÁBAVNÉ KVÍZY PRE CELÚ RODINU** – tajničky, osemšmerovky, pre deti kvízy pod názvami:

Poznáš dobre detské knihy z našej knižnice?

Čo všetko vieme o rozprávkach a rozprávkaroch?

Nezabudli ste na nás?

Ako dobre poznáš knižné postavičky a ich príbehy?

Zriše zvierat

Útrapy ...náštročných

Zábavná a edukatívna súťaž pre deti *Zvieratá Slovenska* sa vytvorila v spolupráci s autormi tejto rovnomennej encyklopédie, ktorými sú Mariana a Matúš Hyžní a ilustrátor Marek Mertinko. Súťaž mala 7 kôl a končila sa 26. mája 2020.

Knížnica vyhlásila aj literárno-výtvarnú súťaž pre deti od 5 do 15 rokov pod názvom **JA SA DOMA NENUDÍM**.

Hoci bola už knížnica pre návštevníkov otvorená, zatiaľ sa nemohli konať žiadne podujatia pre verejnosť. Preto sme rozbehli v priebehu júna projekt **ROZHOVORY Z KNIŽNICE**, keď sa na webovej stránke uverejňovali rozhovory so spisovateľmi, ktoré v knižnici odzneli v predchádzajúcom období. Ide

o autorov akými sú: Viliam Turčány, Anton Hykisch, Miroslav Danaj a Štefan Kuzma.

Pre našich registrovaných používateľov boli zabezpečené aj elektronické služby v útvare referenčných služieb.

Na požiadanie sme poskytovali skenovanie článkov z časopisov z knižničného fondu, ich zaslanie za zadanú emailovú adresu a rešerše k seminárnym a záverečným kvalifikačným prácam. Naši používatelia mohli dokonca z pohodlia domova využiť rešeršovanie v plnotextovej databáze GALE, nakoľko vydavateľstvo GALE v čase obmedzení umožnilo vzdialený prístup do databázy.

Snažili sme sa takýmto spôsobom pripraviť našim priaznivcom niečo zaujímavé, poučné a zábavné. Tešíme sa, že po dlhšej pauze sa postupne v knižnici dostávame do normálneho režimu, stále však v záujme ochrany našich návštevníkov a zamestnancov musíme dodržiavať hygienické opatrenia.

Text: Emília Dolníková, KJF v Trnave

Obrázok: printscreen Facebooku KJF v Trnave

PRIESTORY KNIŽNÍC

Modernizácia Obcej knižnice v Pate

Obec Pata a Obecná knižnica Pata v rámci výzvy Fondu na podporu umenia vypracovala projekty „Nové knihy“ a „Modernizácia obcej knižnice“, v ktorých sme boli úspešní. Získali sme finančné prostriedky vo výške 2 500,- € na zariadenie knižnice a 1 000,- € na obnovu knižničného fondu.

Rekonštrukcia knižnice bola koncom roka v plnom prúde. Čitatelia sa už môžu tešiť na nové priestory a nové knihy. Staré knižné tituly boli vyradené a nahradené novými. Nepotrebné knihy neboli znehodnotené, ale ich ponúkame na ďalšie použitie. Vyradené knihy dostali svoju druhú šancu a sú k dispozícii v obcej knižnici zdarma.

Text: Obecná knižnica Pata

Nová herňa pre najmenších čitateľov v Knížnici Juraja Fándlyho v Trnave

Čarovnú lampu, divotvorný strom a medveďa strážiaceho sud plný medu – to všetko prichystali pracovníci knižnice pre najmenších návštevníkov v rámci obnovy herne v detskom oddelení Knížnice Juraja Fándlyho v Trnave.

Herňa pre deti je súčasťou detského oddelenia Knížnice Juraja Fándlyho v Trnave už od roku 1993. Niekoľko generácií najmenších čitateľov využilo tento priestor na stretnutia so spisovateľmi, ilustrátormi a interpretmi, v rámci tvorivých dielní si

tu vyskúšali svoje zručnosti, podučili sa nové techniky, dopĺňali si svoje vedomosti na rôznych vzdelávacích a náučných programoch. Cieľom všetkých týchto aktivít bola snaha, aby si

detský čitateľ vytvoril vzťah ku knižnici, našiel si vzťah ku knihám a k čítaniu ako samozrejmej súčasť svojho života.

Obľúbený priestor našich najmenších však po takmer troch desaťročiach fungovania bolo potrebné inovovať a dať mu novú, atraktívnejšiu a modernejšiu tvár. Z tohto dôvodu pripravili pracovníci Knížnice Juraja Fándlyho v Trnave projekt redizajnu interiéru herne, ktorý Fond na podporu ume-

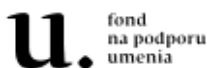
nia podporil z verejných zdrojov sumou dvadsaťtisíc eur a Trnavský samosprávny kraj ako zriaďovateľ knižnice dofinancoval v sume štyritisícdeväťsto eur. Knížnica Juraja Fándlyho poskytla na obnovu herne aj vlastné finančné prostriedky vo výške takmer desaťtisíc eur.

Obnova interiéru herne v detskom oddelení nadväzuje

na systematickú snahu vedenia knižnice postupne obnovovať a modernizovať priestory historickej budovy, v ktorej knižnica sídli a patrí nesporne k architektonickým klenotom historického centra Trnavy. V roku 2019 bola s dotáciou Fondu na podporu umenia obnovená samostatná študovňa regionálnej literatúry a za podpory Ministerstva kultúry SR renovovaná pôvodná historická brána knižnice a vnútorné zábradlia. Cieľom týchto snáh je, aby sa návštevníci knižnice v týchto priestoroch cítili čo najkomfortnejšie.

Na slávnostnom otvorení obnovej herne pre deti, ktoré sa konalo 24. júna 2020, sa zúčastnil Marek Neštický, vicežupan Trnavskej župy pre kultúru, Jozef Kovalčík, riaditeľ Fondu na podporu umenia a Peter Kadlic, riaditeľ odboru kultúry a športu TTSK. Súčasťou slávnostného otvorenia herne bolo vystúpenie divadielka Zábavka s predstavením Snivadielko, ktoré si pozreli najmenší návštevníci v rámci projektu Maličkí a mamičky v záhrade knižnice.

Text: Lubica Malá, Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

Foto: archív Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave

REGIONÁLNE OSOBNOSTI

Ján Navrátil

Rodákom a prakticky celoživotným obyvateľom Serede je slovenský spisovateľ pre deti a mládež Ján Navrátil. Narodil sa pred 85 rokmi (*13. 5. 1935) v rodine lodníka. Pôvodným povoláním je stredoškolský pedagóg.

Základnú školu vychodil v Seredi. V rokoch 1949 - 1953 študoval na gymnáziu v Galante, v rokoch 1955 - 1959 na VŠ pedagogickej v Bratislave. Najprv pôsobil ako učiteľ v Základnej škole vo Vinohradoch nad Váhom, v rokoch 1959 - 1961 na Strednej poľnohospodársko-technickej škole v Šuranoch, v rokoch 1963 - 1971 na gymnáziu v Galante, potom sa stal profesionálnym spisovateľom na voľnej nohe.

Prvé básničky pre deti publikoval v časopisoch Ohník, Zornička a Včielka. V jeho tvorbe je rovnocenne zastúpená poézia i próza a všetky kategórie mladého čitateľa. Pre najmenších čitateľov napísal básnické zbierky V záhradke a za záhradkou (1963), Cestovanie

s orangutanom (1966), Ďuro Truľo a figliari (1977, 2013), Námorník na suchu (1980), Z hlíny a rosy (1983), Riekanky (1988), a leporelá Medový súdok (1977), Kúzelník s farbičkami (1979) a Tulirodina (1988). Pre nich sú určené knihy rozprávok a poviedok Kamzík a bambus (1976), Uzlík a Nitka (1973), Kvetúzik a Inovatka (1976), Belasý maják (1985), Námorník Kapko Dierka (2004), Maličká básnička (2007), Čauko bengoši (2009), Vodník Venček (2010), Prvák z najmenšej lavice (2002, 2019). Z presnejšieho žánrového zaradenia sa vymyká súbor básní v próze Najmenší kolotoč sveta (1983), encyklopédia pre najmenších čitateľov o svete s názvom Pramienok (1983).

Tvorba pre staršie a dospelávajúce deti je zbierka poézie Diskotéka L (1983), Čiarky na dlani (1989), zbierka poviedok Plachetnica Nonsense (1967) a novela Len srdce prvej veľkosti (1970), chlapčenské a dobrodružné romány Žltý mustang (1977), Lampáš malého plavčíka (1980), Guľatá kocka (1985), Kráľ s gitarou (1988), dievčenský román Klub Lucia (1995) a niektoré iné.

Z bohatej televíznej a rozhlasovej tvorby, je autorom mnohých televíznych animovaných i bábkových seriálov a rozprávok pre deti, zaznamenajme aspoň televízny seriál Trampoty Budzogáňa, zbojníckeho kapitána (1972-1975), Račotilkovia (1978) a Figliari (1979). Rozprávkové hry pre rozhlas Klobúčiky a Pesnička pre sovy (obe 1968), rozprávkovú veselohru pre divadlo Kapitán Budzogáň (1975), Diskokráľ (1992), Cirkus Muzikus (1996). Napísal aj filmové scenáre Lampáš malého plavčíka (1985) a Žaby a iné ryby (1988).

Mnohé diela Jána Navrátila boli vydané v elektronickej a audiovizuálnej podobe, dokonca aj v Braillovom písme. Preklady jeho diel vyšli v češtine a v poľštine. Ján Navrátil je nositeľom viacerých domácich a zahraničných ocenení.

Bohatú literárnu činnosť spisovateľa zdokumentovala naša knižnica v nasledujúcich bibliografiách:

Ján Navrátil : personálna bibliografia spisovateľa pre deti a mládež / Zost. Anna Jonášová. - Galanta : Okresná knižnica v Galante, 1985. - 41 s.

Ján Navrátil : personálna bibliografia / Zost. Judita Kontárová. - Galantská knižnica, 2005. - Nestr., 185 záz. - ISBN 80-89097-10-3

*Text: Judita Kontárová, Galantská knižnica v Galante
Foto: internet a archív Galantskej knižnice v Galante*

ZO SPOLKOVEJ ČINNOSTI

Doba (po)koronová

Fenomén vírusu, ktorý nám vtrhol do života, na pracoviská, do našich domácností, škôl i nákupných centier, načas poznačil naše pôsobenie. Zamĺkli kiná a divadlá, osireli parky a športoviská, vyľudnili sa ulice i kostoly. Súbor ochranných opatrení sa samozrejme nevyhol ani knižniciam a ich brány zostali pre čitateľov a väčšinu zamestnancov zatvorené. Multižánrová využiteľnosť knižníc a ich priateľské používateľské prostredie však umožnili zostať so svojimi čitateľmi v kontakte. Z čitateľov sa stali najmä používatelia služieb prostredníctvom referenčných služieb a rešerší, prístupnenia elektronických informačných zdrojov a e-kníh, ale boli oslovení aj osobnostne, prostredníctvom virtuálnych rozhovorov a čítačiek.

Slovenská knihovnícka i čitateľská verejnosť ešte stihla odprezentovať zásadnú knihovnícku udalosť *Týždeň slovenských knižníc*. Jeho slávnostné otvorenie sa konalo 2. marca v historických priestoroch Zvolenského hradu. Aj knižnice trnavského regiónu pripravili pre svojich čitateľov zaujímavé podujatia. Na jar tohto roku sme však prišli o možnosť nocovať s Andersenom. Knihovnícka obec sa však nevzdáva a podujatie sa oficiálne presunulo na október. Na budúci rok sa presúva ťažiskové medzinárodné knihovnícke podujatie Infos.

Koronakríza narušila aj plánované aktivity trnavskej pobočky SSKK. Pravdepodobne do budúceho roka si budeme musieť počkať na knihovnícke vzdelávanie na tému dobrovoľníctvo a exkurziu do poľských knižníc. Život sa už pomaly dostáva do normálu, ale paradoxne nás možno práve tento zážitok prinútil uvažovať nad tým, čo to normál vlastne je. Boli sme prinútení premýšľať v súvislostiach, prehodnotiť priority a v zmysle duševnej ekológie sme snád zistili aj to, že čo nemáme, to nepotrebujeme.

Ďakujem všetkým obetavým knihovníkom za ich činnosť, aktivity a nezlomnú vôľu pokračovať ďalej napriek všetkým negatívnym prognózam.

Krásne leto želá

Zuzana Martinkovičová

Predsedníčka Krajskej pobočky Spolku slovenských knihovníkov a knižníc v Trnave

LETNÁ BURZA KNÍH

Letná burza kníh, ktorú každoročne organizuje Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave v spolupráci s Krajskou pobočkou Spolku slovenských knihovníkov a knižníc v Trnave, sa tento rok konala v dňoch od 29. júna až 2. júla 2020 v suteréne knižnice. Na jej chode participovala Univerzitná knižnica Trnavskej univerzity. Burza kníh sa každoročne teší obľube milovníkov literatúry. Tohtoročnú burzu navštívilo približne 350 záujemcov, ktorí si domov odniesli 1 250 kníh.

Knižničný spravodajca. Časopis pre verejné knižnice Trnavského samosprávneho kraja
Ročník 47, č. 1, rok 2020

Edícia: Metodika. Vydáva Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave, IČO 182826

Vychádza 2x ročne

Zodp. redaktor: Pavol Tomašovič

Predseda redakčnej rady: Miriam Danková

Členovia redakčnej rady: Emilia Dolníková, Ladislav Dombi, Zuzana Fajnorová, Andrea Sadloňová

Neprešlo jazykovou úpravou

Rozsah: 28 s. Nepredajné

Registrácia: MK SR EV 3657/09

ISSN 1339-4991